

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ο ΒΕΡΥΚΙΟΣ

«Ένα μεσημέρι μ' αντίλαμο ο Βερύκιος απόψε από το Ζαχαροπλαστείο του Μανιατάκη, στην Ομόνοια. Κάθισε, πήρε μια μαστίχα και μιλήσαμε για το Λουκόπουλο. Ήταν ο ήρωας της ημέρας. Του είπα τη γνώμη μου γι' αυτόν, την παραδέχτηκε μά' πρόσθεσε:

— Τόν αβιλότιμο! Μὲ κατέστρεψε!
— Ο Λουκόπουλος; Γιατί; Τὸν ρώτησα.
— Νά, έγινε λούστρος καὶ δὲ μπορῶ νὰ γίνω τώρα γῶ, ποὺ τόσο κρινῶ τὸ σκέφτομαι!...
Γέλασε. «Ο Βερύκιος θάθελε νὰ χωρατέψα. Τὰ συνήθιζε τέτοια χωρατά. Χωρατέψα κ' ἐγώ:
— Τοῦ λόγου σου τὸ σκέφτοσαν, μὰ ὁ Λουκόπουλος τὸκανε! Βλέπεις, εἶναι γραμμένο, πάντα νὰ ξεπερνᾶν τοὺς σκεφτικοὺς, οἱ ἀποφασιστικοὶ ἀνθρώποι!

Ξαναγέλασε ὁ Βερύκιος κ' ἔφυγε. Ένα βράδυ, τὴν περασμένη δόξα, μοῦφερε τὸ χαμπέρι ὁ Βαυτιερὶς στὸ γραφεῖο.

— Τάμαθες; Ο Γερο-Βερύκιος ἔγινε λούστρος! Δὲ συγκινῆθκα — τὸ ξομολογῶμαι. Ἄν δὲν εἶχε προηγηθῇ τὸ πραξικόπημα τοῦ Λουκόπουλου, ἴσως καὶ νὰ δάκρυζα. Μὰ τώρα οὔτε νὰ χαμογελάσω δὲν κατορθῶσα. Μοῦ φάνηκε λίγο θεατρικὸ τὸ κάμμα τοῦ καπνένου τοῦ Βερύκιου καὶ στραβομουτσούνιασα. Τὸ στραβομουτσούνισμα αὐτὸ τὸ μεταφράσα δὲ δυὸ τρία πικρὰ λόγια ποὺ γράφα τὸ ἴδιο βράδυ σὲ κάποιον σεβαστὸ μου φίλο γιὰ τὸν Βερύκιο.

X

Σὰν σκόνταψε, δὲ θὰ τοῦ πῶ τύφλα. Τὸν φτάνουν τὰ χρονογραφήματα ποὺ τοῦ ἀδειασάν κατακέφαλα οἱ φιλόσοφοι τοῦ καθημερινοῦ τύπου. Δὲ θὰ προσθέσω κ' ἐγὼ στὰ τόσα βάσανά του καινοεργὸ χρονογράφημα. Θὰ πῶ μοναχὰ δυὸ λόγια γιὰ κείνους ποὺ τὸν ἀφῆσαν, τώρα στὰ γεράματά του, νὰ γίνῃ λούστρος.

Τὸν Βερύκιο τὸν ἔκανε λούστρο ὁχ' ἡ ἀφοσίωσή του στὸν ἀγῶνα τῆς Δημοτικῆς, ὅπως εἶπε ἀερῶλογόντας ὁ Μαρτζάκης, ἀλλ' ἡ Πολιτικὴ. Ἐδοῦλεψε ἄλλοτε σ' αὐτὴ τὴν πόρνη, καὶ τὴν πίστρεψε. Καὶ νὰ τώρα ποὺ ἡ πίστη του αὐτῇ, ἡ ἀνόντη, τὸν κατάντησε λούστρο.

«Ὅταν ἐβγαζε ἄλλοτε τὸν «Πατριώτη» στὴ Ζάκυνθο, ὁ κόντε-Ρώμας τάνοιξε τὴν ἀγκαλιά του. Φιλιά, τσιμπούδια, παρὰδες, ταξίματα, ὅ,τι ἠθελε καὶ δὲν ἠθελε ὁ Βερύκιος. Ἀφέντη μου, τὸ σπῆτι μου δικό σου! Σκλάβος σου, Τζόγια μου, σ' ὅ,τι διατάξεις!

Ήταν δύναμη τότε ὁ Βερύκιος κ' ἡ Πολιτικὴ τὸν εἶχε ἀνάγκη. Κι' ὁ ἀγαθὸς ὁ Βερύκιος μέθυσε. Κ' ἐτοῖ τὴν ἐπαθε. Δὲ σκέφτηκε, βλέπετε, πῶς ἡ Πολιτικὴ εἶναι σὰν τὴ παλιγογναῖκα κείνη ποὺ σ' ἀγκαλιάζει, ὅσο νοιώθει τὴν τσέπη σου γιομάτη, καὶ σοῦ κλείνει τὴν πόρτα κατὰμουτρα, ἅμα δὴ πῶς ἡ τσέπη σου ἔμεινε παννὴ μὲ παννί. Καὶ τὴν Πολιτικὴ, καθὼς καὶ τὴν παλιγογναῖκα, πρέπει νὰ τὴς φασκελώνης ὅταν σ' ἔχουν ἀνάγκη, ὅταν βροντᾶν, νὰ ποῦμε, ἡ τσέπη σου, γιὰ νὰ μὴν προφτάσουν νὰ σὲ φασκελώσουν αὐτές. Κι' ἂν δυστυχῆς τότε, κι'

σοχὴ ζέταζε τὰ λόγια τοῦ Δρύαντα κ' ὅταν εἶδε καὶ τὰ σημάδια, ποὺ τοῦ παρουσίασε, τὰ δόλοχρσα ποδήματα, τὰ βρακάκια, τὴ φασκιά, ἀφοῦ φώναξε τὴ Χλόη, τῆς ἔλεγε νὰ κάνει καρδιά, γιατί ἔχει πιά ἀντρα καὶ γλήγορα θὰ βρεῖ τὸν πατέρα της καὶ τὴ μητέρα της. Κι' αὐτὴν, ἀφοῦ τὴν πήρε μαζί της ἡ Κλεαρίστη, τῆνε στόλιζε σὰ γυναῖκα πιά τοῦ γιοῦ της. Μὰ τὸ Δάφνη, παίρνοντάς τον κατὰ μέρος ὁ Διονυσιοφάνης μονάχο, τότε ρωτοῦσεν ἂν εἶναι παρθένα. Κι' ἅμα κείνος ὀρκίζονταν ὅτι δὲν εἶχε γίνῃ τίποτις περισσότερο ἀπὸ τὸ φιλεῖ καὶ τοὺς ὀρκούς, ἀφοῦ χάριξε γιὰ τὸν ὄρκο τοὺς καθίζε στὸ τραπέζι. Τότες λοιπὸν μπόρεσαν νὰ ἰδοῦν ποιά εἶν' ἡ ὁμορφιά, ὅταν στολιστεῖ. Γιατί ἀφοῦ ντύθηκεν ἡ Χλόη κ' ἔδεσε τὰ μαλλιά της ἀπάνου κ' ἔπλυε τὸ πρόσωπό της, τόσο ὁμορφότερη φάνηκε σ' ὅλους, ποὺ κι' ὁ Δάφνης μόλις τῆνε γνώρισε. Μποροῦσε νὰ ὀρκιστεῖ κανένας καὶ χωρὶς τὰ σημάδια, ὅτι τέτοιας κόρης δὲν ἦταν ὁ Δρύαντας πατέρας. Μὰ κι' αὐτὸς ἦταν ἐκεῖ κ' ἔτρωγε μαζί με τὴ Νάπη, ἔχοντας παρὰ σὲ ξεχωριστὸ τραπέζι τὸ Λάμωνα καὶ τὴ Μυρτάλη. Πᾶλε λοιπὸν τὴς ἀκόλουθες μέρες θυσιάζονταν σφαχτὰ κ' ἔδιναν τραπέζια, καὶ κρεμοῦσε τάματα κ' ἡ Χλόη τὰ δικά της τὸ σουραῦλι, τὸ ταγάρι, τὸ τομάρι, τὰ καρδάρια ἔχυνε κρᾶσι καὶ στὴν πηγὴ, ποὺ ἦταν στὸ σπήλαιο, γιατί

ἂν πῆς ἀπὸ πείνα ἢ ἀπὸ μαράζι, ἔχεις τοῦλάχιστο τὴν παραγορὴ πρὸς ἐξωστὴς ἀντίς νὰ βιωχθῇ, πῶς ἔσπαρσε μοῦτρα ὅπως νὰ δῆς τὰ δικά σου σπαρμένα, πῶς ἐλύγιδες γόνατα ἀντίς νὰ λυγίσῃς τὰ δικά σου.

Ὁ Βερύκιος, καὶ κάθε ἄλλος εὐκολόπιστος σὰν κι' αὐτόν, πήρε τὴν πόρνη Πολιτικὴ γιὰ Ρωμαία Λουκρητία. Τὴν προσκύνει καὶ τὴν πίστρεψε. Καὶ ἡ Λουκρητία του σὲ τέλος, γιὰ νὰ τοῦ πληρώσῃ τὴν ἀφροσύνην του, τοῦδαλε γιὰ βραχὺ τὸ κασελάκι τοῦ λούστρου στὰ χέρια.

X

Παιδὶ ἀκόμα, ὅταν πρωτογῆκα στὸν κόσμο, γνῶρισα τὸ Ραμπαγᾶ. Θαναμαστὴς του πρῶτα, ἔγινε ὕστερα φίλος του ἀδερφικός, σύντροφός του ἀχωρίστος, συνεργάτης του ἀφοσιωμένος. Τὸν ἔβλεπα νὰ θριαμβεύῃ, νὰ γαλιεῖται ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο, νὰ τιμᾶται, νὰ θαυμάζεται καὶ τὸν ζ